

Abril.

Redacció i Administració:

R. Catalunya, 38, 1.

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:

6 pessetes trimestre

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 14

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 26 NOVEMBRE 1938

Editorial

Setmana darrera setmana, venim sostenint el nostre criteri polític referent a l'obra de reconstrucció econòmica del nostre país, tan necessària per a accelerar la victòria de la causa republicana. Igualment setmana darrera setmana hem esperat les notes facilitades pel Secretari del Consell Executiu de la Generalitat i enlloc hem vist reflectides les rectificacions d'errors i elaboració de nova legislació encaminada a aquella tasca reconstructiva de l'economia de Catalunya. I consti que en l'actual Govern de la Generalitat hi ha aquelles forces polítiques que tenen el deure patriòtic de resoldre aquest problema que afecta a òrgans tan vitals de la nació. La seva responsabilitat cada dia augmentaria de no portar-se immediatament a la realitat aquests projectes per nosaltres preconitzats, però que tenen l'aval dels propis programes dels partits governamentals i dels de classe, almenys les declaracions conformistes dels seus més significats dirigents en alguns aspectes.

En síntesi: hem demanat la derogació del Decret en virtut del qual són col·lectivitzades totes les noves indústries que s'instal·lin des del 19 de juliol del 1936, sigui quin sigui el seu nombre d'obrers. L'anul·lació de l'ordre creant els anomenats «agrupaments industrials» moderns monopolis a imitació dels del gran capital. L'atorgament de la representació als Consells d'Indústria i les seves Federacions, al Consell d'Economia, de Treball i a altres organismes on hi siguin representades les forces que cooperen a la producció i a la distribució, de l'anomenada menestralia: petita indústria i comerç. Fer viable constitucionalment el Decret de Col·lectivitzacions dins l'ampli marge de socialització que el Codi fonamental de la República permet i tallar ràpidament l'aplicació abusiva i parcial que ve fent-se de l'esmentat Decret, en perjudici de la classe mitjana catalana.

Són aquests a grans trets els aspectes que hom reclama siguin tractats pel Govern autònom de Catalunya, i que el sentiment majoritari del país, esdera siguin resolts satisfactòriament.

Amb això el respecte a la iniciativa privada i a la propietat legítimament adquirida en especial de les eines i útils del treball, seria no una il·lusió o lletra morta, ans, el compliment estricte de les essències principals dels principis liberals i democràtics, que és a fi de comptes l'aplicació de la Constitució que lliurement es donà el poble en la revolució del 14 d'abril del 1931.

Femina

L'AMIC CAIGUT

A Hèlios Fernández, heroi anònim

Ha caigut com els valents, lluitant fins a l'últim moment, donant la cara i el pit a l'enemic per a vèncer-lo i la vida per la Pàtria.

Es un heroi més dels que formen la llista d'Honor de la salvació de la Pàtria. És un més dels anònims herois que fan la gran Pàtria. Ha sabut ésser tot UN HOME!

I sols comptava divuit anys!

La seva joventut, el seu dinamisme, el seu saber, els seus i els seus afectes, la seva vida tota, aquesta vida que s'oferia prometedora de grans coses i nobles ambicions per l'esdevenidor, tot ho ha immolat al servei de la Pàtria i pel seu triomf.

El coneguérem un bon dia d'aquest estiu passat, un dia d'aquests tan nostres, tan barcelonins. Ens el presentà un amic d'ell i nostre i com a bons amics que som amb el seu germà; ens el presentà en plena Rambla de les Flors, tocant una gran parada — una parada semblant un prat minúscul traslladat allí per obra de màgia, un prat perfumat i colorit—. I allí

al costat de les roses totes delicades i dels clavells vermells i d'olor penetrant, semblava una altra flor magnífica i única — oh no, no fem pas la comparança pel que pugui semblar-li ell de delicat, de femení, no; ell era tot un home, jove, enjogassat, però tot un home; la comparança la fem pel que tenia la seva vida de fresca i nova (jove) i bella i perfumada—; una flor que s'ha posat a gràcies al pas devastador de l'allau homicida per tal que els seus pètals — la seva existència, els seus somnis, el seu ésser — s'ajuntessin als altres que fan de catifa flonja i perfumada per on passarà la gran Victòria nostra i amb ella la Pau i la Justícia mundials.

S'ha posat a gràcies al pas devastador de l'allau homicida, hem dit. I és cert.

Enamorat de la Pàtria, andalús, vivia — de ja anys — amb els seus pares a l'estranger. I quan la guerra ens fou declarada, la seva sang ardent es revoltava dintre seu. Ell volia venir, volia venir

a lluitar a la seva i Pàtria i per la seva Pàtria, volia ajudar a alliberar la seva Sevilla enyorada de la bota de l'opressor; i un bon dia es presentà a Barcelona.

El seu germà no ho volia — recordes que m'ho digueres, amic Francesc? —, no ho volia per aquest egoisme tan humà que de vegades ens fa semblar insensibles a la dolor dels altres. Tu el volies molt a l'Hèlios, amic, el volies d'aquesta manera paternalment com estimem els germans grans. Però el petit, el teu marrec — quin gran home! — sabé convèncer-te i marxà, marxà vers aquestes terres de l'alt Aragó, teatre de tantes heroïcitats i gresol del nostre triomf.

I es portà com un home, sols com els homes saben portar-se.

Ha mort com un heroi, et deia el comunicat militar. I poques vegades com aquesta deu ésser certa l'aplicació. Sols havia de veure-li els ulls — aquells ulls petits, d'infant entremaliat — com li llu-

ien estranyament el dia que marxà vers les trinxeres.

Ha mort com un heroi; i ell ho sabia que moria. I encomanà als amics diguessin als seus pares que no el ploessin, que donar la vida per la Pàtria no és motiu de tristesa; i que et diguessin a tu, amic — el seu germà — que n'estessis tranquil d'haver-lo deixat marxar al front, ja que la seva vida faria — junt amb les altres — que tu i molts com tu no hi haguéssiu d'anar a la lluita; i somreia, somreia nimbant d'una aurèola d'humanitat i arborat d'amor patri.

Has plorat molt, amic, en saber la mort del teu estimat germà. Ho comprenem perfectament. Com a consol et diem que plorem amb tu la teva pena, i que pensis que a tu et cabrà l'orgull de tenir un germà heroi que haurà fet amb l'ofrena de la seva preciosa vida, que la història de la Pàtria s'escriu amb lletres d'or.

ANTONIA ABELLÓ

CAMINS DE DOLOR

Poemes de la nostra guerra

X

ROSES DE SANG

Mai com ara et sento en mi,
Catalunya, mare meva...
Ja no m'espanta el morir
si ma vida ha d'ésser teva.

Una rosa ha de florir
tenyida de la sang meva;
rosa que tu has de lluir
símbol de lluita sens treva.

Altres roses floriran
que de sang es tenyiran
d'altres fills que per tu es baten;

per la teva llibertat
fins la mort els serà grat
als teus fills que lluitant maten...

LLETRA DEL FRONT

Tants dies que l'esperava
presentint una dissort!...
Tantes nits l'he somniada
amb una angoixa de mort!...

Quan arribava l'albada,
quin sobresalt el meu cor!...
Papallona esbojarrada,
martiri del meu record...

I avui, per fill!... l'he rebuda,
tan esperada i temuda
aquesta lletra del fill!...

Optimista, riallera,
esbargint-me la quimera
pesombre d'un greu perill!...

R. MASSIP I TARRAGÓ

MUSSOLINI

Tu, el primer,
gran tirà i renegat ja de naixença,
botxi dels teus germans i del teu poble
als quals amordaçares en nom d'una Cultura
per conquerir un Imperi,
un Imperi de crims i de barbàrie,
com mai el món no ha vist, ni pot contar la història.
Trenques el fil de les nobles idees,
àdhuc d'aquelles que tu mateix havies combregat,
de baix com eres.

Tu, que ho volies cremar tot; la tirania,
i els poders opressors, fas pitjor encara:
Has inventat el feix i n'has fet símbol,
— el feix i la destral, símbols sinistres
d'esclavitud i oprobí —
per a lligar el teu poble d'on sortires
i erigir-te en tirà, com Juli Cèsar
o pitjor, com Neró qui cremà Roma
en les seves disbauxes i follies.

Tu emprengueres la "marxa sobre Roma"
i ara penses fer igual amb tots els pobles
pensant que repetir una gesta és cosa fàcil.
Si et posares un rei a la butxaca
que et fas ballar talment un putxinel·li
i ell aprova els teus crims de cada dia,
pensa que els reis ja compten amb pallassos
i amb criminals que els guarden les espatlles
i amb renegats i lladres d'etiqueta
els quals quan els escou se'ls saben treure
com a gossos ronyosos a patades.

Amb els sarments del feix has ofegat ton poble,
els humils, els de baix, i has plantat cara
a tot el món honrat que recrimina
tos crims i assassinats
que fas en nom del feix i del poder de Roma
que tu mateix has mort.

I encara portes
per penyora dels crims camisa negra.
Negra de sang vermella que vessares,
vesses i fas vessar a blancs i a negres.
Aï, la vermella sang dels Mateotti
i d'altres que amb tos crims anihilares!
¿no et pesa, no et fan ombra en ta consciència?

Has endolat tot el poble d'Itàlia
i no veus altre món que el món de Roma,
per la qual mates i robes i cremes
per fer d'ella i del món un Poder únic,
com si bastir-se Imperi fos tan fàcil
com el posar-se un rei a la butxaca.
Tu has mort les joventuts de tot un poble,
del teu poble, d'Itàlia, en grans parades
militars.

Les promocions de Joves
que han pujat sota el feix i la mordaça,
res no saben del món ni de la vida
ni han fet la joventut, perquè els criares
a imatge teva, sense goig i febles,
sota el fuet de bèstia que repugna.
Els has pujat amb el punyal i el glavi,
i en holocaust a tu, estenen llurs braços
que per vergonya d'ells, camises negres,
es planyen de no haver tingut altres joguines
que glavis i escopetes; i sols viuen,
per vergonya del món, per a la guerra.
Els Joves més fornits són "fletxes negres",
i als més petits de tots els dius "bal·lilles",
als quals ensenyas d'odiar altres races
que amb el pas ferm i decidit avancen
vers una nova era de dignitat humana.

Milers d'infants han mort els "fletxes negres"
a Abissínia i a Espanya. Però deixen
xopa de sang d'Itàlia aquestes terres
i tugen com a bens, campí qui pugui,
quan es troben davant d'uns homes lliures
que defensen com llops llur pròpia terra.
I llancen els punyals i les camises
que els havies donat com a joguines.

Si et vas bastir un Imperi amb Abissínia,
ara te'n vols fer un altre dins d'Ibèria.
Però Ibèria et rebutja i et demostra
que el teu feix repugnant i els teus "bal·lilles",
les "fletxes negres" i assassins que envies
no són ni valen res al costat nostre;
i s'esberlen el cap per més que facin
els teus minyons que juguen a fer guerra
i no saben que amb homes se les heuen.

Si ets el "pinxo" del món, ton mateix poble
que ara et fa acatament perquè l'ofegues,
s'alçarà contra teu, que a tu t'espera
la fi d'aquells qui moren per l'espatlla
en el tombar de qualque cantonada
d'un carrer repugnant...

Tal ensenyares
que occit has de morir pel punyal propi
que ara, embafat, en ta cintura ostentes.

(Fragment inèdit de l'«Oda Bàrbara» Mussolini, Plus XI i Hitler »)

J. M. PROUS I VILA

"ABRIL" A FRANCESC MACIÀ

"Abril" té en preparació un número
extraordinari, amb motiu de l'Aniver-
sari de Francesc Macià.

En aquest número la figura i els
records de l'"Avi" reviuran en les pà-
gines del nostre periòdic.

La Direcció fa avinent a tots els
seus col·laboradors absents de la nostra
ciutat, la conveniència de què no en falti
un, en el modest homenatge dedicat
al primer President de la Generalitat
restaurada.

CARNET INTERNACIONAL

El desplaçament que tindrà lloc aquesta setmana per part dels ministres an-
glesos a París, amb la finalitat de tractar sobre les relacions de ambdós països amb
els seus col·legues francesos, ha merescut els més variats comentaris, sense però fer
possible establir de una manera concreta els punts exactes que seran motiu de debat.
No hi ha dubte, i en aquest cas coincideixen tots els comentaristes, que una de les
qüestions destinades a ocupar l'atenció dels quatre, és la guerra d'Espanya. No és
possible preveure els termes en què serà plantejada la qüestió per part dels referits
homes d'Estat, ni si alguna de les fantàstiques combinacions o plans que vénen circulan-
tant per la premsa estrangera poden en veritat ésser-les-hi atribuïdes. El que sí
podem afirmar des d'aquí, és que l'única intervenció eficaç que poden portar al pro-
blema espanyol — com ells l'anomenen — és la d'arribar a un acord per a fer efec-
tiva la retirada total de tota intervenció italo-germànica a la zona franquista; obte-
nint que pels facciosos es compleixi exactament l'acord establert i aprovat pel comitè
de Londres, el qual acord per altra part no hi falta la signatura dels dos representants
de Hitler i Mussolini.

Si els arbitristes de Munic desitgen sincerament la pacificació de la nostra penín-
sula i a l'ensem cooperar d'una manera positiva a què la influència totalitària no
pugui establir-se en aquest extrem occidental d'Europa, amb notori perjudici per les
seves comunicacions imperials i interessos estratègics, no tenen altre camí que obligar
als governs totalitaris a respectar l'esmentat acord de Londres, de tan laboriosa
gestació.

Si la política de redreçament d'Anglaterra i França davant l'agressivitat dels
països totalitaris, no és un fet que es tradueixi en actituds enèrgiques, i aquestes po-
tències persisteixen en deixar actuar lliurement als dictadors sense respecte a la
sobirania dels pobles i no es restableix l'imperi del dret internacional, resultaran en
va tots els esforços que portin a cap per tal de conservar la seva influència i els seus
interessos en els països de la petita entesa. Tot el relatiu optimisme registrat aquests
darrers dies a Londres i París amb motiu dels viatges del Rei Carol de Rumania i del
Príncep regent de Iugoslàvia, esdevindrien inútils, ja que els pobles són també rea-
listes a la seva manera i l'exemple d'Àustria i Txecoslovàquia no és fàcil d'oblidar.
Una actitud enèrgica respecte a la intervenció a Espanya podria reivindicar a les po-
tències democràtiques davant les nacions dèbils, i el seu prestigi reafirmat, permetria
de consolidar un nou front de resistència contra l'expansió germànica vers el pròxim
orient, i evitar el reforçament de la posició d'Itàlia a la Mediterrània, que represen-
ten per un esdevenidor més o menys llunyà el debilitament i fins l'anul·lació de les po-
sicions britàniques que asseguruen les comunicacions amb Egipte i l'Índia i l'imperi
colonial francès amb la metròpoli.

Pel que atany a la veïna república, sembla que l'instint de conservació i el senti-
ment patriòtic s'han vist despertats davant les conseqüències de la «pacificació» de
Munic i cada dia és més unànime la decisió d'oposar-se a noves claudicacions, davant
dels adversaris d'avui i segurs enemics de demà. Manca, però, saber, si els represen-
tants actuals del poble francès voldran, o en tot cas tindran l'energia suficient per a
sostenir un criteri ferm i digne davant probables suggestions i àdhuc pressions que
puguin exercir damunt el seu ànim Chamberlain i el seu col·lega Halifax, originals
exemplars del pacifisme conservador britànic.

Per al senyor Chamberlain i els interessos que directament representa, és motiu
de preocupació principal, els enormes perjudicis experimentats a l'extrem orient i
l'amenaça cada dia creixent de la política d'expansió i hegemonia japonesa, en els
llocs de Xina on precisament radiquen els principals interessos de les potències occi-
dentials. En aquest extrem la cooperació i estreta intel·ligència amb Nord Amèrica,
és un factor principal que no és de creure puguin negligir els ministres anglesos.
Si volen que l'opinió nordamericana, avui molt revoltada per la conducta del Reich
vers els jueus, es manifesti favorable a una cooperació efectiva dels Estats Units amb
les nacions europees els interessos dels quals es troben amenaçats a l'Àsia, no és a conse-
llable una actitud dèbil i claudicant de les mateixes, en la defensa dels seus interessos
més directament amenaçats. De persistir en la política de claudicacions iniciada a
Munic, el poderós país americà recolzar en els seus enormes recursos és probable opti
per a la defensa dels seus propis interessos, prescindint dels qui no volen o no poden
redreçar-se davant la política agressiva i decidida dels països totalitaris.

S. FIGUERES